

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 De comparatione eius ad alia peccata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Secundo, respō-
ne ad primum, quod
peccata, quae in nobis
distinguuntur, ut de-
tractio, & contume-
lia, in his quae ad Deū
sunt, ununtur in bla-
sphemiam ut superius
dictum fuit.

¶ 2. Præ. Detractio uidetur esse
grauius peccatum, quam contumelia, quia cōtume-
liam potest homo repellere, non autem detractio-
nem latentem: sed cōtumelia uidetur esse maius pec-
catum, quā adulterium per hoc, quod adulterium
unit duos in unam carnem, contumelia autem uni-
tos in multa diuidit. ergo detractio est maius pec-
catum, quam adulterium: quod tamen inter alia dicta,
quae sunt in proximum, in magna grauitatem habet.

¶ 3. Præ. Contumelia oritur ex ira, detractio autem
ex inuidia, ut patet per * Greg. 31. Moral. sed inuidia
est maius peccatum, quam ira. ergo & detractio est
maius peccatum, quam contumelia. & sic idem,
quod prius.

¶ 4. Præ. Tanto aliquod peccatum est grauius, quan-
to inducit grauiorem defectum: sed detractio indu-
cit grauiissimum defectum, scilicet excacationem
mentis, dicit enim * Gregor. Quid aliud detrahentes
faciunt, nisi quod in puluerem sufflant, & in oculos
suos terram excitant: & unde plus detractiois sus-
flant, inde minus ueritatis uideant: ergo detractio est
grauissimum peccatum inter ea, quae committuntur
in proximum.

SED CONTRA. Grauius est peccare factō, quā uer-
bo: sed detractio est peccatum uerbi, adulterium au-
tem, & homicidium, & furtum sunt peccata in factis.
ergo detractio non est grauius cæteris peccatis, quae
sunt in proximum.

RESPON. Dicendum, quod peccata, quae com-
mittuntur in proximum, sunt penlanda per se qui-
dem secundum nocumenta, quae proximo inferun-
tur, quia ex hoc habent rationem culpe. Tanto au-
tem est maius nocumentum, quantum maius bonum
demittit. Cum autem sit triplex bonum hominis,
scilicet bonum animae, bonum corporis, & bonum
exteriorum rerum: bonum animae, quod est ma-
ximum, non potest alicui ab alio tolli nisi occasio-
naliter, puta, per malam persuasionem, quae neces-
sariam non infert: sed alia duo bona scilicet corpo-
ris & exteriorum rerum, possunt ab alio uolenter
auferri. Sed quia bonum corporis praeminet bono
exteriorum rerum, grauiora sunt peccata, quibus in-
fertur nocumentum corpori, quam ea, quibus infer-
tur nocumentum exterioribus rebus. Vnde inter ce-
tera peccata, quae committuntur in proximum, homi-
cidium grauius est, per quod tollitur uita proxi-
miam actu existens. Consequenter autem adulte-
rium, quod est contra debitum ordinem generatio-
nis humanae, per quam est introitus ad uitam. Con-
sequenter autem sunt exteriora bona, inter quae sa-
ma praeminet diuitiis, eo quod propinquior est spi-
ritualibus bonis. Vnde dicitur Proverb. 22. Melius
est nomen bonum, quam diuitiae multae. Et ideo

grauius omnibus peccatis, quae in
proximum committuntur. Quia
super illud Plal. 108. Pro eo ut me
diligenter, detrahebant mihi, di-
cit gl. Plus nocent in membris de-
trahentes Christo, qui animas
creditorum interficiunt, quā qui
eius carnem mox resurrecturā p-
emerunt. Ex quo uidetur quod
detractio sit grauius peccatū, quā
homicidium, quantum grauius est
occidere animā, quā occidere cor-
pus: sed homicidium ē grauius iter
cetera peccata, quae in proximum
committuntur. ergo detractio est
simpliciter inter omnia grauior.

¶ 2. Præ. Detractio uidetur esse
grauius peccatum, quam contumelia, quia cōtume-
liam potest homo repellere, non autem detractio-
nem latentem: sed cōtumelia uidetur esse maius pec-
catum, quā adulterium per hoc, quod adulterium
unit duos in unam carnem, contumelia autem uni-
tos in multa diuidit. ergo detractio est maius pec-
catum, quam adulterium: quod tamen inter alia dicta,
quae sunt in proximum, in magna grauitatem habet.

¶ 3. Præ. Contumelia oritur ex ira, detractio autem
ex inuidia, ut patet per * Greg. 31. Moral. sed inuidia
est maius peccatum, quam ira. ergo & detractio est
maius peccatum, quam contumelia. & sic idem,
quod prius.

¶ 4. Præ. Tanto aliquod peccatum est grauius, quan-
to inducit grauiorem defectum: sed detractio indu-
cit grauiissimum defectum, scilicet excacationem
mentis, dicit enim * Gregor. Quid aliud detrahentes
faciunt, nisi quod in puluerem sufflant, & in oculos
suos terram excitant: & unde plus detractiois sus-
flant, inde minus ueritatis uideant: ergo detractio est
grauissimum peccatum inter ea, quae committuntur
in proximum.

SED CONTRA. Grauius est peccare factō, quā uer-
bo: sed detractio est peccatum uerbi, adulterium au-
tem, & homicidium, & furtum sunt peccata in factis.
ergo detractio non est grauius cæteris peccatis, quae
sunt in proximum.

RESPON. Dicendum, quod peccata, quae com-
mittuntur in proximum, sunt penlanda per se qui-
dem secundum nocumenta, quae proximo inferun-
tur, quia ex hoc habent rationem culpe. Tanto au-
tem est maius nocumentum, quantum maius bonum
demittit. Cum autem sit triplex bonum hominis,
scilicet bonum animae, bonum corporis, & bonum
exteriorum rerum: bonum animae, quod est ma-
ximum, non potest alicui ab alio tolli nisi occasio-
naliter, puta, per malam persuasionem, quae neces-
sariam non infert: sed alia duo bona scilicet corpo-
ris & exteriorum rerum, possunt ab alio uolenter
auferri. Sed quia bonum corporis praeminet bono
exteriorum rerum, grauiora sunt peccata, quibus in-
fertur nocumentum corpori, quam ea, quibus infer-
tur nocumentum exterioribus rebus. Vnde inter ce-
tera peccata, quae committuntur in proximum, homi-
cidium grauius est, per quod tollitur uita proxi-
miam actu existens. Consequenter autem adulte-
rium, quod est contra debitum ordinem generatio-
nis humanae, per quam est introitus ad uitam. Con-
sequenter autem sunt exteriora bona, inter quae sa-
ma praeminet diuitiis, eo quod propinquior est spi-
ritualibus bonis. Vnde dicitur Proverb. 22. Melius
est nomen bonum, quam diuitiae multae. Et ideo

A detractio secundum suum genus, est maius peccatū,
quā furtum: minus tamē quā homicidium, uel
adulterium. Pōt tamē esse alius ordo propter circū-
stantias aggrauantes, uel diminuentes: per accidens
autem grauitas peccati attenditur ex parte peccatis,
qui grauius peccat, si ex deliberatione peccet, quā
si peccet ex infirmitate, uel incautela. Et secundum
hoc peccata locutionis habent aliquam leuitatem,
inquantum de facili ex lapsu lingue proueniunt ab
que magna prameditatione.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod illi, qui de-
trahunt Christo impediētes fidem membrorum
ipsius, derogant diuinitati eius, cui fides innititur, un-
de non est simplex detractio, sed blasphemia.

AD SECVNDVM Dicendum, quod grauius pec-
catum est contumelia, quā detractio, inquantum ha-
bet maiorem contemptum proximi: sicut & rapina
est grauius peccatum, quā furtum, ut supra dictū
est. Contumelia autem non est grauius peccatum, q̄
adulterium: non enim grauitas adulterii pensatur
ex coniunctione corporum, sed ex deordinatione
generationis humanae. Contumeliosus autem non
sufficiens cautat inimicitiam in alto, sed occasio-
naliter tantum diuidit unitos, inquantum scilicet p
hoc, quod mala alterius promit, alios, quantum in se
est, ab eius amicitia separat, licet ad hoc per eius uer-
ba non cogantur. Sic ergo & detractor occasionaliter
est homicida, inquantum. l. per sua uerba dar alte-
ri occasionem, ut proximum odiat, uel contemnat.

Propter quod in epistola Clementis * dicitur, detra-
ctores esse homicidas, scilicet occasionaliter: quia q̄
odit fratrem suum, homicida est, ut dicitur 1. Ioā. 3.

AD TERTIVM Dicendum, quod ira quærit in ma-
nifesto uindictam in ferre, ut Philoso. dicit in secun-
do * Rhetor. Ideo detractio, quæ est in occulto, non
est filia iræ, sicut contumelia, sed magis inuidia, que
nititur qualitercumque minuire gloriam proximi.
Nec tamen sequitur propter hoc, quod detractio sit
grauior quā contumelia: quia ex minori uitiō po-
test oriri maius peccatum, sicut ex ira nascitur homi-
cidium, & blasphemia. Origo enim peccatorum at-
tenditur secundum inclinationem ad finem, quod
est ex parte conuersionis: grauitas autem peccati ma-
gis attenditur ex parte auersionis.

AD QVARTVM Dicendum, quod quia homo
letatur in sententia oris sui, ut dicitur Proverb. 15.
inde est quod ille qui detrahit, incipit magis amare,
& credere, quod dicit, & per consequens proximū
magis odire, & sic magis recedere a cognitione u-
eritatis. Iste tamen effectus potest sequi etiam ex aliis
peccatis, quæ pertinent ad odium proximi.

ARTICVLVS IIII.

Super quæst. septima
gesimateris ar-
ticulum quartum.

Etrum audiens, qui tolerat detrahen-
tem, grauius peccet.

AD QVARTVM sic proceditur.
¶ 1. q̄ audiēs, qui tolerat de-
trahentem, non grauius peccet.
Non enim aliquis magis tenetur
alteri, quā sibi ipsi: sed laudabile
est, si patienter homo suos detra-
ctores toleret: dicit n. * Gregori⁹
super Ezechielem homilia nona,
Linguis detrahentium sicut nfo
studio non debemus excitare, ne
ipsi peant: ita per suam malitiam

IN ar. 4. eiusdē 73.
q̄ dubium occur-
rit circa audientem
materialiter tantum,
hoc est sine compla-
centia detractiois,
quando est peccatū
mortale. Et est ratio
dubii, quia licet a po-
nit tres casus, in qui-
bus potest esse mor-
tale. scilicet si incum-
bit ex officio corrige-
re, si audiens nouit
aliquid periculi cō-
sequens, si timor hu-
manus esset tātus, q̄
esset

q. 66. art. 9.

Habetur de
penitentia di-
st. 1. c. 1. cap.
Homicidio-
rum.

Lib. 2. c. 4. de
clinando ad
finem, co. 6.

Homil. 9. in
Ezech. parum
ante mediu.